

Background report

Světová obchodní organizace (WTO)

**DSB - Dispute
settlement body**

DSU - DISPUTE SETTLEMENT

1. Úvod

Schopnost řešit problémy a nesrovnalosti mezi svými členy je základním principem každé multilaterální organizace. WTO ovšem oproti mnoha ostatním má k dispozici možnost nařídit svému členovi či členům se suverénní obchodní politikou změnu či uložit sankce. WTO je organizace, jejíž stabilita a kredibilita je dána možností vyřešit jakýkoliv mezinárodní obchodní spor vyplývajícího z neplnění závazků nebo zavádění opatření překračujících dohodnutá pravidla právně závazným způsobem. Porozumění o urovnávání sporů, neboli „Dispute settlement understanding“ představuje jeden z pilířů Světové obchodní organizace, který ji oprávněně řadí mezi nejvýznamnější zprostředkovatele při řešení mezinárodních obchodních sporů. Zároveň je v rámci řešení těchto sporů čím dál tím více zdůrazňován a vyžadován poměrně přesný časový rozvrh. Spory musí být vyřešeny do určité doby (momentálně v nejzazší míře 1 rok a 3 měsíce). Tato časová vázanost tak významnou měrou přispívá k budování image WTO, co se týče jejího významu v otázkách bezpečnosti a předvídatelnosti pro světové společenství.¹

2. Spory ve WTO

Všeobecně spory mezi členy WTO nastávají kvůli prostému porušení závazků. Členové WTO se pro tyto případy zavázali využívat multilaterálního prostředí Organizace místo jednostranných odvetných akcí, což prohlubuje význam řešení problémů přímo na půdě WTO a samozřejmě i respekt k výsledkům těchto jednání. Spor může vzniknout tehdy, když se člen jedná mimo rámec uzavřených dohod nebo když nedodrží závazky z těchto dohod plynoucí.

Procedury řešící obchodní spory existovaly již ve starším systému Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT). K dispozici však nebyly žádné konkrétní časové rozvrhy pro vyřešení sporů, tyto procedury bylo možné snáze zablokovat a mnoho z těchto sporů se táhlo poměrně dlouho bez reálných vyhlídek na finální řešení. Uruguayské kolo následně „představilo“ vylepšenou verzi těchto procedur - s lepší strukturou a přesnějším vymezením jednotlivých fází a časovým rozvrhem řešení s možností variabilního načasování termínů v jednotlivých fázích rozhodovacího procesu. Zároveň se od Uruguayského kola změnil i proces přijímání výsledků jednotlivých řízení - v minulosti se používalo konsenzuálního systému, zatímco dnes je výsledek automaticky přijat s výjimkou případů, kdy se země shodnou na odmítnutí výsledku řízení. To v praxi znamená, že člen WTO, který by chtěl dosáhnout zamítnutí výsledku řízení, by musel ke stejnému postoji přesvědčit i všechny ostatní členy (včetně navrhovatele).

Při celkové propracovanosti těchto procesů může leckoho překvapit, že cílem primárně není vynést rozsudek - naopak místo jednoznačného a konečného stanoviska ve prospěch jedné nebo druhé znesvářené stran preferuje v drtivé většině případů konzultace a řešení dohodou bez nutnosti ustavovat panel konkrétního sporu. Tímto způsobem byl do července 2005 ustaven panel pouze pro zhruba 130 případů z celkových 332. Většina ostatních byla vyřešena v rámci konzultací, takzvané „out of court“ (ekvivalent mimosoudního vyrovnání dohodou), nebo zůstává v tzv. „prolonged consultation phase“ (prodloužené době možnosti konzultace). Pro porovnání přikládám aktuální data: do dnešního dne (jmenovitě 14. 1. 2010) bylo projednáváno celkem 403 sporů.

Zde je v tabulce nastíněn obecný časový rozvrh řešení sporů včetně stručného popisu nejdůležitějších fází:

¹ Understanding the WTO, A Unique contribution [online], 2010 [cit. 30-01-2010]. Dostupný z WWW: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/disp1_e.htm

Lhůta 60 dní Konzultace, zprostředkování dalším stranám

- primární fáze sporu, v níž musí znesvářené strany prodiskutovat svůj problém a zjistit, zda není možné jej vyřešit bez dalších projednávání; pokud tato snaha selže, je možné použít generálního tajemníka WTO jakožto mediátora celého sporu.

Lhůta 45 dní Ustavení Panelu (diskusní a rozhodčí skupina včetně svých jednotlivých členů)

- pokud předcházející fáze selže, je tato určena k ustavení rozhodovacího panelu; oficiálně tento panel pomáhá Orgánu pro řešení sporů (Dispute Settlement Body, dále jen DSB) rozhodovat v jednotlivých sporech a vytvářet finální stanoviska a doporučení. Vytvoření panelu lze blokovat (při prvním setkání DSB jedním z účastníků sporu, při jeho druhém setkání již pouze konsensem); ve standardním režimu pracuje panel s mandátem 6 měsíců s výjimkou urgentních procesů (např. zboží podléhající rychlé zkáze) - v takovém případě je možné pracovat s horizontem tří měsíců.

Lhůta 6 měsíců Finální zpráva Panelu přímým účastníkům procesu

Lhůta 3 týdny Finální zpráva Panelu členům WTO

Lhůta 60 dní DSB přijímá zprávu konsensem (v případě bez odvolání)

CELKEM = 1 ROK (v případě, kdy není podáno odvolání)

Lhůta 60-90 dní Podání odvolání, odvolání řeší Odvolací orgán (Appellate Body, AP)

Lhůta 30 dní DSB se vyjadřuje k odvolání

CELKEM = 1 ROK A 3 MĚSÍCE (včetně odvolání)

3. Odvolání

Obě strany zúčastněné na projednávání mají právo podat odvolání (apel) proti jednání ustaveného rozhodovacího panelu - především tedy z důvodu nespokojenosti s výsledky práce tohoto panelu. Odvolání nesmí obsahovat přezkumná hodnocení jednotlivých důkazů ani prošetřovat důkazy nové a musí být založena na právní stránce věci.

Každé odvolání musí být předneseno třem členům stálého Výboru pro odvolání. Členové odvolacího orgánu jsou voleni na 4leté období DSB a jedná se o mezinárodně uznávané odborníky na mezinárodní obchodní právo. Ačkoliv jsou členové jakožto odborníci v oboru nevázaní na vládní sféru své země a tedy nestranní, v praxi je členství rozděleno mezi hlavní skupiny členů WTO. V současné době jsou členy Filipínka, Mexičan, Američanka, Japonec, Jihoafričan, Belgičan a Číňanka.

Odvolání může vést k potvrzení, změně nebo obrácení výsledku jednání Rozhodovacího panelu. DSB má následně na akceptování odvolání lhůtu třicet dní, respektive jeho odmítnutí je možné pouze konsensem (viz výše).

4. Výsledky a důsledky

V návaznosti na tyto procesy dochází k vydání finálního stanoviska, jehož důsledky je nutno začlenit do dalšího fungování celé Světové obchodní organizace. S důrazem na mnohostrannost celého systému je prosazována spíše trpělivost s „hříšníky“. Existuje možnost použití široké škály prostředků před tím, než je po vynesení případného verdiktu na poraženou zemi uvalen důraznější ekonomický vynucovací prostředek - byť je všeobecná vůle prosadit finální rozhodnutí nebo doporučení DSB velice silná a daná již základní smlouvou o urovnávání sporů.

Pokud jsou uvaleny sankce, je preferována především ta část ekonomiky, již se daný spor týkal; pokud toto není efektivní, existuje možnost zahrnout také jiný sektor ekonomiky (v extrémních případech i sektory absolutně se sporem nesouvisející), nicméně důraz je opět kladen na efektivitu celého jednání a samozřejmě i na efektivitu prosazení výsledků jednání rozhodovacího procesu. Sankce jsou stanoveny podle jasně daných pravidel. Na základě vyčíslení nákladů způsobených opatřeními hříšníka je umožněno poškozené ekonomice uvalit obchodně politické opatření mimo závazky vyplývající z dohod WTO tak, aby újma hříšníka byla stejná jako původní újma poškozeného. Celá záležitost se ovšem může dále komplikovat tím, že nastane spor, kdy si jedna strana stěžuje na protiprávnost zavedených sankcí.² DSB pak nadále v předem daných intervalech sleduje, zda země, již vznikly z projednávání sporu závazky, tyto závazky plní.

5. Problematika banánů ve WTO

Spor na téma banánů započal v roce 1993, neboť do roku 1992 měl každý ze starých členských zemí EU vlastní režimy dovozu banánů. Poptávku po banánech kryly producentské státy EU (jejich zámořská území) a dovoz ze zemí AKT (Afrika, Karibik, Tichomoří, podle dohody z Lomé);

Od 1. 1. 1993 byl uplatněn jednotný dovozní režim pro všechny tehdejší státy EU (Nařízení Rady EHS č. 404/1993)

- z tradičních dovozních zemí AKT (12 zemí) byl dovoz regulován dovozní kvótou 857,7 tis. tun bez cla a ostatní množství nad kvótu se clem 750 ECU/t
- z netradičních zemí AKT a ostatních třetích zemí pak v rámci kvóty 2 mil. tun se clem 100 ECU/t a množství nad tuto kvótu pak se clem 850 ECU/t (*30 % této kvóty bylo navíc určeno pro subjekty dovážející banány z EU - tzn. zámořská území - a z tradičních zemí AKT*).
- V červnu 1994 byl ze strany zemí Latinské Ameriky (dále LA, Kolumbie, Kostarika, Guatemala, Nikaragua, Venezuela) iniciován spor uvnitř WTO (USA sice také protestovaly kvůli zájmům svých operátorů v LA, ale ke sporu se nepřipojily). Rozhodovací panel shledal evropský dovozní systém neslučitelným s pravidly WTO, ale EU zablokovala přijetí závěrečné zprávy panelu. Namísto toho EU vyjednala „Rámcovou dohodu“ s výše uvedenými zeměmi LA mimo Guatemaly, která zaručovala navýšení kvóty z 2 mil tun, přes 2,1 v roce 1994 na 2,2 mil. tun v roce 1995, snížení cla uvnitř kvóty na 75 ECU/t a alokaci části kvóty pro signující země LA, a to vše výměnou za ukončení sporu a zdržení se dalších sporů až do r. 2002.
- USA na základě tlaku svých operátorů začaly jednat a obvinily EU, že nový dovozní režim ovlivnil ekonomické zájmy USA ve výši několika set milionů dolarů (problém spatřovaly v rozdílném zacházení se zeměmi AKT a s ostatními), proti čemuž protestovala EU a Karibské státy (AKT) tvrzením, že tento systém preference AKT je formou pomoci právě těmto zemím (konkurence z LA zemí je příliš silná pro AKT). USA v září 1995 spolu s Guatemalou, Hondurasem a Mexikem zahájily kroky k vedení sporu ve WTO (DS-16)³; Ekvádor se připojil v únoru 1996 (DS-27). Protože EK od členských států EU nedostala mandát k případným úpravám v dovozním režimu, nebylo dosaženo dohody v rámci konzultací a v květnu 1996 byl ustaven panel. V květnu 1997 panel shledal režim v rozporu s pravidly WTO a EU se odvolala. Odvolací orgán však výrok potvrdil a poskytl čas do 1.1.1999 k uvedení režimu do souladu s pravidly.
- V lednu 1998 oznámila EU modifikovaný režim na dovoz banánů - dle názoru EU kompatibilní s pravidly WTO:
 - o zachování kvóty (kvóta A) ve výši 2,2 mil, tun se clem 75 ECU/t, nad kvótu clo 765 ECU/t,
 - o nová kvóta (kvóta B) pro země latinské ameriky ve výši 353 tis. tun se clem 75 ECU/t v souvislosti s rozšířením EU

² Jedná se například o spor EU proti USA, kdy EU se snaží zabránit sankcím ve formě Carousel, tedy pravidelné půlroční rotace sankcemi postižených položek celúního sazebníku.

³ Pro více informací o řešených sporech lze nahlédnout:

http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_status_e.htm, datum ověření 4.2.2010

- alokace procentního podílu z kvóty pro země s „podstatným zájem“,
- zachování kvóty a zacházení pro tradiční země AKT (kvóta C),
- upuštění od dřívějšího složitějšího systému licencování a přechod na licencování založené na historických dovozech v letech 1994-96.

USA namítaly, že ani tento režim není kompatibilní s pravidly WTO, požadovaly shodné zacházení pro všechny země a jednotnou kvótu (tariff-rate quota - TRQ). EU přes protesty schválila modifikovaný režim v říjnu 1998 s platností od 1. 1. 1999. Ekvádor a USA požadovaly další řízení panelu z roku 1994, což EU odmítla a požádala o rozhodnutí panelu, zda je nový režim v souladu s pravidly.

USA v prosinci 1998 oznámily seznam produktů, na které hodlaly uvalit 100% odvetné clo, neboť dle jejich názoru EU nevyhověla výsledkům původního panelu. USA požádaly DSB o schválení tohoto kroku. Po právních „tahanicích“ ohledně postupu v oblasti urovnávání sporů bylo za intervence generálního ředitele ustaveno rozhodčí řízení, které ve výsledku rozhodlo, že nový režim EU je nekonzistentní s pravidly WTO a USA utrpěly ekonomickou ztrátu ve výši 191,4 mil. dolarů (původně však USA stanovily částku 520 mil. USD).

EU rovněž požádala o konzultace a následně byly ustaveny panely ve dvou případech, kdy EU napadla právní základ americké legislativy a postup podle něj. V tomto případě EU neuspěla (DS-152 - zpráva panelu z prosince 1999). V případě druhém pak napadla samotnou oprávněnost uvalení opatření v souvislosti s pravidly o urovnávání sporů, ve kterém po odvolání částečně uspěla (DS-165 - konečná zpráva z prosince 2000).

USA začaly uvalovat odvetná cla na produkty z EU od dubna 1999 až do výše 191,4 mil. USD ročně. Ekvádor pak byl oprávněn uvalit sankce ve výši 201,6 mil. USD, ty však nikdy nepoužil. USA dokonce jeden čas uvažovaly o zavedení „carousel approach“ - pravidelné obměny produktů, na kterou by bylo uvaleno odvetné clo s cílem zasáhnout větší množství evropských exportérů. Tento přístup nakonec nebyl nikdy zaveden, přestože tím USA hrozily ve více případech.

V listopadu 1999 oznámila EU, že hodlá opět změnit svůj režim na dovoz banánů tak, aby byl v souladu s pravidly WTO - v přechodném období do začátku roku 2006 měl být zaveden systém přechodných TRQ a následně nahrazen tariff-only režimem. Zemím AKT mělo být poskytnuto preferenční zacházení podle dohod z Lomé a Cotonou. Ani s tímto řešením však USA a latinskoamerické producentské země zpočátku nesouhlasily.

V roce 2001 se po jednáních představitelů EU, USA a Ekvádoru dohodli na společném řešení dlouhotrvajících sporů (Mutually agreed solution z července 2001 ke sporu DS-27), ve kterém se EU zavázala nejpozději od 1. 1. 2006 zavést tariff-only režim na dovoz banánů a od roku 2002 změnit systém licencování dovozu výměnou za přerušování a následné odvolání uvalených odvetných cel ze strany USA na určité vyvážené produkty z EU. Součástí dohody bylo také ujednání, že oba státy (USA i Ekvádor) odstraní výhrady k waiveru (zřeknutí se práv nebo nároku) na dohodu z Cotonou. Tlak na narovnání režimu sílil i ze strany firem. Společnost Chiquita podala v roce 2001 dokonce žalobu k ESD na náhradu škody v souvislosti se zavedením režimu z roku 1999. V roce 2005 ESD ovšem rozsudkem rozhodl, že žaloba je nepřijatelná.

V první fázi byla nastavena kvóta A (2,2 mil. tun) a kvóta B (353 tis. tun) se systémem licencí 83 % pro tradiční operátory, kvóta C (850 tis. tun). Ve fázi druhé pak navýšení kvóty B na 453 tis. tun, a tedy celkem kvóty A a B činily 2,653 mil. tun (clo v kvótě 75 € a nad kvótu 680 €/t), bezcelní kvóta C pak byla na úrovni 750 tis. tun.

Výše uvedená dohoda s USA a Ekvádorem byla formalizována Ministerskou deklarací z Dohá, možnost preferenčního zacházení pro banány ze zemí AKP byla prodloužena do 31. 12. 2007.

Po mnoha měsících jednání EU v lednu 2005 představila výši cla pro dovoz na úrovni 230 €/t v rámci tariff-only režimu, s čímž okamžitě nesouhlasily země latinské ameriky (požadovaly úroveň cca 75 €/t) a země AKT dovážející bez cla zase požadovaly pro ostatní vyšší clo (cca na úrovni 275 - 300 €/t). Na jaře 2005 započal koloběh arbitrází právě ohledně výše cla. První výsledek byl v srpnu

2005, kdy arbitři rozhodli, že výše 230 €/t nezajistí nepreferenčním dovozcům dostatečnou úroveň přístupu na trh. V další sérii pak EU představila výši cla 187 € (+ 775 tis. tun bezcelní kvóta pro AKT země), ale ani tato úroveň nebyla v konzultacích se zainteresovanými zeměmi shledána uspokojivou. Arbitři však ve svých výsledcích nevedli, jaká výše by byla přijatelná. V listopadu 2005 schválila EU přes nesouhlas latinskoamerických zemí a USA kvalifikovanou většinou výši cla (přes pracovních 179 €) na úrovni **176 €/t (+ 775 tis. t kvóta pro AKT)** s platností od 1. 1. 2006 - clo, které je v platnosti dodnes (vzhledem ke kvótě se samozřejmě nejedná o čistý tariff-only systém).

Problematika banánů byla jedním z horkých témat na ministerské konferenci WTO v Hong Kongu v prosinci 2005, jejímž výsledkem byl monitorovací mechanismus pod záštitou norského ambasadora, který měl v delším časovém horizontu dát jednoznačnou odpověď, zda po zavedení nového režimu došlo ke zhoršení přístupu na trh EU pro latinskoamerické země (podle analýz nebyl zhoršený přístup shledán, dovozy z latinskoamerických zemí mají spíše stoupající tendenci).

V průběhu let 2006 - 2008 dále pokračovaly neshody ohledně režimu EU, ale obecně Unie spíše čekala na výsledek DDA, který by mohl tuto problematiku vyřešit. Ekvádor opět oživil starý spor (DS-27), USA se připojily, výsledek panelu opět nebyl pro EU příznivý, ale zůstal bezjakékoliv zásadní reakce ze strany EU. Země AKT mají přístup na trh EU v oblasti banánů tzv. „duty free quota free“ vyplývající ze vzájemných dohod mezi EU a zeměmi AKT.

V červenci 2008 navrhl generální ředitel další možné řešení této dlouholeté kauzy. Tento návrh spočíval v postupném snižování celní sazby podle následujícího schématu: :

- postupné snižování celní sazby ze 176 €/t v ročních krocích až do roku 2016 (ze 148 € v roce 2009 přes 143-136-132-127-122-117 na konečných 114 €/t v roce 2016) a jejich závazání v listinách, tzn. přechod na opravdový tariff-only režim.
- Signatářské latinskoamerické země a USA se zaváží, že nebudou ve WTO tento systém napadat novými akcemi a starší spory znovu rozněcovat (DS-27 a další), tzn. budou považovat tuto záležitost za uzavřenou.
- Pro EU by se jednalo o skončený závazek na úpravu dovozního režimu, který by již nebyl předmětem dalšího snižování (např. v rámci DDA).

○

Tento návrh nakonec neuspěl z důvodu neúspěchu jednání ministrů o DDA jako celku, které probíhalo souběžně.

Po celý rok 2009 probíhala intenzivní jednání všech zainteresovaných stran. Na počátku roku 2009 USA opět pohrozily zavedením „carousel approach“. EU zároveň musela reagovat na výsledek zprávy odvolacího orgánu WTO z konce listopadu 2008, který opět nebyl pro EU příznivý. Odvolací orgán potvrdil rozhodnutí panelu, že dovozní režim (clo 176 €/t pro dovozní země mimo ACP) není slučitelný s pravidly WTO.

V prosinci 2009, konkrétně 15. 12. , nakonec opravdu došlo k dohodě mezi všemi zainteresovanými stranami. Konečná dohoda je založená, stejně jako návrh z roku 2008, na postupném snižování celní sazby a na postupném rušení kvóty. Zainteresované strany o této dohodě informovaly Generální radu WTO a ta ji 19. 12. 2009 vzala na vědomí.⁴ Nyní tuto dohodu čeká dlouhá cesta schvalování a ratifikace v rámci zainteresovaných stran.

6. Konkrétní projednávané spory:

6.1. Dispute settlement DS364

Zkrácený název:

Stěžovatel:

Panama

⁴ Dohoda předložená Generální radě je k dispozici například na http://www.wto.org/english/news_e/pres09_e/pr591_e.htm

Odpůrce: Evropská Společenství
Třetí strany:
Požadavek na konzultace obdrženo: 22 červen 2007

Poslední shrnutí k 21. 1. 2009

Požádáno o konzultace - bez ustavení rozhodovacího panelu a s požadavkem na konzultace. Rozhodovací panel tedy ustaven nebyl a verdikt nebyl vyneseno.

Takto vypadá krátký výpis zprávy

Stížnost od Panamy

27. 6. 2007 Panama požádala o konzultace s Evropskými Společenstvími ohledně jejího režimu pro import banánů aplikovaný od 1. 1. 2006.

Tato žádost se týká Směrnice 1964 vydané Evropskou komisí a s ní spojených zaváděcích předpisů, které Panama považuje za zdroj rozdílných možností v přístupu na trh mezi státy ACP (Asia-Caribic-Pacific) a státy MFN (Most-Favoured-Nations, doložka nevyšších výhod). Tato směrnice vytváří omezení v přístupu na evropské trhy podle doložky nejvyšších výhod. Panama tedy tvrdí, že je směrnice neslučitelná s:

Článkem I:1 smlouvy GATT 1994 z pohledu různého zacházení ze strany Evropských Společenství směrem k diferenciaci přístupu mezi ACP a Doložkou nejvyšších výhod producentů banánů;

Články II a XXVIII smlouvy GATT 1994 z pohledu autonomního cla €176/t, která nebyla shodně uvalena na všechny národy stejně podle doložky nejvyšších výhod;

Články XIII:1 and XIII:2 of the GATT 1994 z pohledu celního omezení pro banány původem z ACP⁵.

⁵ DISPUTE SETTLEMENT: DISPUTE DS364

European Communities – Regime for the Importation of Bananas [online], 2010 [cit. 30-01-2010]. Dostupný z WWW: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/disp1_e.htm

7. Zdroje:

WTO:

1) WTO Dispute Settlement Understanding: A Detailed Interpretation [online], 2010 [cit. 30-01-2010].

Dostupný z WWW: <http://www.kluwerlaw.com/Catalogue/titleinfo.htm?ProdID=904112361X>

2) Understanding the WTO, A Unique contribution [online], 2010 [cit. 30-01-2010]. Dostupný z WWW: http://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/disp1_e.htm

3) WTO: Dispute settlement [online], 2010 [cit. 30-01-2010]. Dostupný z WWW: http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/dispu_e.htm#ne

TOP PARTNEŘI | TOP PARTNERS

Generální partner
Model UN General Partner

NADACE EDUCA

Hlavní partner
Model UN Main Partner

OD KOMERČNÍ BANKY

Univerzitní partner
University Partner

Model NATO is co-sponsored by
the North Atlantic Treaty Organization

Partner zahájení
Venue Partner

Generální partner
Model EU General Partner

NIZOZEMSKÉ VELVYSLANECTVÍ

Hlavní partner
Model EU Main Partner

Zastoupení
Evropské komise
v České republice

Partner jednání
Venue Partner

DODAVATELÉ SLUŽEB | SERVICE PARTNERS

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI | MEDIA PARTNERS

**Asociace
pro mezinárodní
otázky**
Association
for International
Affairs

Asociace pro mezinárodní otázky využívá pravodajství z databázi ČTK, jejichž obsah je chráněn autorským zákonem. Přepis, šíření, či další zpřístupňování tohoto obsahu či jeho části veřejnosti, a to jakýmkoli způsobem, je bez předchozího souhlasu ČTK výslovně zakázáno.

Copyright (2003) The Associated Press (AP) - všechna práva vyhrazena. Materiály agentury AP nesmí být dále publikovány, vysílány, přepisovány nebo redistribuovány.

Zpracoval: Matuš Škorík

Redakční úprava: Kateřina Humplíková, Sue Nguyen

Grafická úprava a tech. spolupráce: David Petrboř

Vydala Asociace pro mezinárodní otázky pro potřeby XV. ročníku Modelu OSN.

© AMO 2010

Model OSN

Asociace pro mezinárodní otázky, Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel./fax: +420 224 813 460, e-mail: model.osn@amo.cz, IČ: 659 995 33

» www.amo.cz « » www.studentsummit.cz «